

MODERNÍ TANEC

Jména autorů studijní opory: Mgr. Zuzana Šimáková
Název fakulty: Divadelní fakulta
Název katedry: Katedra činoherního divadla
Studijní program: Herectví činoherního divadla

Studijní opora byla zpracována v rámci projektu “Zajištění kvality studia na AMU a posílení reflexe nejnovějších trendů v umělecké praxi”, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002404

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

ÚVOD	5
<hr/>	
1. HISTORICKÝ VÝVOJ MODERNÍHO TANCE	6
1.1. Přelom 19.-20. století	6
1.2. Meziválečné období	8
1.3. Poválečné období	9
1.4. Contemporary Dance	10
<hr/>	
2. ZÁKLADNÍ TECHNIKY A OSOBNOSTI MODERNÍHO TANCE	11
2.1. Martha Graham	11
2.1.1. Technika Marthy Graham	12
2.2. Lester Horton	13
2.2.1. Technika Lestera Hortona	13
2.3. José Limón	15
2.3.1. Technika José Limóna	15
2.4. Merce Cunningham	17
<hr/>	
3. FLOORWORK	19
<hr/>	
4. IMPROVIZACE	20
4.1. Kontaktní improvizace	20
<hr/>	
5. SVĚTOVÉ SOUBORY A CHOREOGRAFOVÉ	22

5.1. Mezinárodní scéna	22
5.1.1. Kibbutz Contemporary Dance Company (KCDC)	22
5.1.2. Nederlands Dans Theater (NDT)	22
5.1.3. Batsheva Dance Company	23
5.2. Česká scéna	25
5.2.1. 420PEOPLE	25
5.2.2. Dekkadancers	25
ZÁVĚR	26
SEZNAM POUŽITÉ ODBORNÉ LITERATURY	27
INTERNETOVÉ ZDROJE	28
ODKAZY KE SHLÉDNUTÍ	29
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH A ZDROJŮ:	31

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ÚVOD

Pod pojmem moderní tanec se skrývá mnoho způsobů vyjádření pohybu v prostoru i soustředění uvnitř těla. Je to velmi široký pojem a jeho ztvárnění vždy záleží na osobě lektora, pedagoga i samotného interpreta. Experimentuje s uvědoměním si celého těla, s různými kvalitami pohybu, přičemž důraz je kladen na prožitek člověka a jeho expresi. Moderní tanec se snaží dosáhnout prostřednictvím pohybů, momentálních pocitů a motivací, jež vycházejí z vnitřního popudu interpreta, jedinečné a neopakovatelné taneční kreaace. Umět dokonale zvládnout vnitřní prožitek a propojit mysl s tělem je u studentů herectví jeden z nejdůležitějších a nejtěžších úkolů. Osvojení si alespoň základů moderního tance se může studentům stát užitečným nástrojem k vlastní svobodné expresi, vézt k uvolnění inspiračních zdrojů, zlepšit soustředění, zbavit studu a umožní jim plně a celistvě vyjádřit vlastní emoce v osobitém pojetí.

V této práci si nejdříve představíme stručný historický vývoj moderního tance, podíváme se na nejvýznamnější osobnosti a techniky, z kterých současný tanec vychází. Seznámíme se s přístupy současného tance jako je floorwork, kontaktní improvizace, a především improvizace samotná, prostřednictvím které vedeme umělce k samostatné tvorbě a autentickému a nezávislému projevu.¹ Závěrem uvádím několik světových souborů moderního tance, které interpretují to nejlepší, co tato taneční forma může nabídnout.

---

¹ Zdroj: <https://www.dashdance.com/contemporary-dance/>

1. HISTORICKÝ VÝVOJ MODERNÍHO TANCE

Moderní tanec vzniká na konci 19. století, kdy se řada choreografů a tanečníků začala bouřit proti zažitým a zastaralým tanečním formám a tradicím, zejména baletu. Doposud byl tanec považován za bezchybný vizuální mechanismus, a právě v moderním tanci se tento postoj mění, choreografové požadují větší svobodu pohybu i jiné výrazové prostředky.² Hlavní myšlenkou je osvobození se. Snaha o reformu tance vycházela z mnohých společenských změn a také z neustávajícího technického pokroku.

1.1. Přelom 19.-20. století

Moderní scénický tanec se začal rozvíjet zejména ve Spojených státech. Přelom 19. a 20. století přinesl zcela nový pohled na taneční umění a umělecké směřování tanečníků. Hlavním úmyslem bylo hledat nové možnosti lidského těla prostřednictvím odmítnutí jakékoli umělé taneční techniky a návrat k přirozenému pohybu.³ Za hlavní průkopnici a matku moderního tance je považována Američanka Isadora Duncan (1877-1927), která vytvořila zcela originální, neopakovatelný styl, založený na své vlastní filozofii.⁴ Radikálně se vzepřela všem omezením, které nařizoval klasický tanec, i když původně učila balet ve škole své matky. Odmítala nosit taneční piškoty, tančila bosa, oblečená do přiléhavého trikotu nebo řecké tuniky a s rozpuštěnými vlasy. Isadora se jako mladá přestěhovala do Evropy, aby se stala tanečnicí. Hlásila se ke komunismu, čímž přišla o americké občanství. Byla to svobodná a nezávislá žena, její tanec byl plný emocí a improvizací. „Duncanová dala lidskému tělu jeho přirozená práva. Tanec povýšila na prostředek sebevyjádření a tanečníkovi 20. století tak otevřela cestu ke svobodě.“⁵ Věnovala se výuce dětí a v roce 1905 založila v Berlíně bezplatnou taneční školu.

---

² ŠTARHOVÁ, Kristýna. Základní taneční edukace muzikálového herce. Brno: Divadelní fakulta. Ateliér muzikálového herce. 2016

³ „tamtéž“

⁴ Zdroj: <https://www.tanecnimagazin.cz/2014/07/21/prukopnice-moderniho-tance-isadora-duncan/>.

⁵ KUBICOVÁ, Ivanka, HARTMANN, Jan. Úvod do historie moderního a džezového tanca. 1986. s. 8.

Navzdory její kariéře a slávě, její život provázely záhady a tragédie. Její děti se utopily v řece v nezabrzdném automobilu a ona sama zahynula, když se její šála zamotala do kola automobilu a uškrtila ji.

Kromě Isadory Duncan na začátku 20. století vývoj moderního tance také ovlivnili Ruth St. Denis (1879-1968) a Ted Shawn (1891-1972), manželé, kteří spolu v roce 1915 založili pověstnou taneční školu Denishawn, na které se vyučoval tanec inspirovaný východní indickou a egyptskou kulturou nebo španělskými tanci.⁶ Významnou inovátorkou byla i americká herečka a tanečnice Loie Fuller (1862-1928), která patřila nejen k průkopnicím moderního tance a technik divadelního osvětlování. Její kostýmy i osvětlení se staly hlavním prvkem jejího vystoupení. Měla také zaregistrováno mnoho patentů na divadelní osvětlení včetně chemické sloučeniny pro vytváření barevného gelu a použití chemických solí pro kostýmy a osvětlovací zařízení.⁷

Obrázek 1A: [Isadora Duncan](#)

Obrázek 1B: [Isadora Duncan](#)⁸

---

⁶ THE HISTORY OF MODERN DANCE Ballet Austin's Michelle Thompson and Frank Shott Compiled and edited by Pei-San Brown, Community Education Director, Ballet Austin

⁷ „Tamtéž“

⁸ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

1.2. Meziválečné období

Během 20. let v Americe ovládla vášeň pro interpretační tanec. Na slávu Isadory Duncan a Denishawnovy školy navazuje nová moderní generace tanečníků, která položila základy a rozvíjela umění moderního tance, jak ho známe dnes. Tato generace zahrnovala osobnosti jako byly **Martha Graham**, Mary Wigman, Doris Humphrey, Charles Weidman nebo **Lester Horton**. Inspirovali se nejrůznějšími folklóry či prvky bojových umění nebo z přirozených jevů v přírodě a z fyziologie člověka jako například pohyb rostlin ve větru, mořské vlny, dech, rytmus srdce apod. O vývoj moderního tance mimo USA se nejvíce zasloužilo také Německo. Snahu o zpřístupnění tance všem se snažil Maďar **Rudolf von Laban** (1879-1958), který bývá považován za průkopníka výrazového tance. Spolu s Marií Wigmanovou založil Labanovskou školu, kde vyučoval výrazový tanec, a často se tančilo bez hudby jen za doprovodu jednoduchých bicích nástrojů.

Obrázek 2A: [Rudolf von Laban](#)

Obrázek 2B: [Rudolf von Laban⁹](#)

---

⁹ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

1.3. Poválečné období

Na konci druhé světové války se objevuje další významná a originální generace moderních tanečníků. Postavení a světové uznání moderního tance již vybojovali jejich předchůdci, proto pro tuto generaci již nebylo nutné brát taneční umění stejným způsobem přehnané vážnosti. Vytvořili nový druh tance, který zahrnoval experimentování s netanečním pohybem inspirovaným mimo jiné orientálním bojovým uměním. Tanečníci a choreografové rozvíjejí improvizaci, využívají tzv. kinestetickou energii zejména v kontaktní improvizaci (přenášení váhy, těžiště, tlaku), pouští se do riskantnějších pohybů než jejich předchůdci a využívají mnoho světelných a divadelních efektů. Do této generace patřili výrazné osobnosti jako byly **Merce Cunningham**, **José Limón**, Paul Taylor, Katherin Dunham nebo **Alvin Ailey**.

Poslední jmenovaný **Alvin Ailey** (1931-1989) se stal jednou z vedoucích osobností moderního tance 20. století. Bývá považován za průkopníka moderního tance v USA a jeho choreografie *Revelations (Zjevení)* patří mezi jeden ze základních kamenů amerického moderního tance. Založil soubor Alvin Ailey American Dance Theater (1958) a v roce 1969 Americké taneční centrum Alvin Ailey (nyní Ailey School). V roce 1974 také rozšířil svoji taneční company založením souboru Alvin Ailey Repertory Ensemble.¹⁰

Obrázek 3A: [Alvin Ailey](#)

Obrázek 3B: [Alvin Ailey¹¹](#)

---

¹⁰ Zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/alvin-ailey-snazim-se-oslavovat-uspechy-cloveka-krasu-hudby-tvaru-formy-barvy-svetla-textury>

¹¹ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

1.4. Contemporary Dance

V 90. letech minulého století se začal používat pojem Contemporary dance, který se v českém jazyce překládá jako tanec současný. Zahrnuje styl expresivního (výrazového) tance a kombinuje prvky několika žánrů tance včetně moderního a jazzového tance, či klasického baletu. Contemporary dance taneční projev nijak nelimituje, není to uzavřený systém pohybů či krokových technik a z tohoto pohledu se nedá přirovnat k ničemu, protože může být každou chvílí něčím jiným.¹² Velká pozornost se věnuje zvládnutí pohybu na zemi (tzv. floorwork), respektuje přirozené linie těla, plynulost a přirozenost pohybu, věnuje se přechodům ze stoje na zem a opačně, skokům, rotacím kombinovaným s převaly a pády.¹³ Contemporary není většinou pevně rytmizován, vychází z pocitu tanečníka, z toho, jak cítí pohyb s hudbou, co s její pomocí chce vyjádřit – ať už rychlostí pohybu, dynamikou, zdržováním nebo rytmizací.¹⁴ Tento styl tance může být považován za abstraktní, někdy až kontroverzní, nemusí vždy nutně bavit (ve smyslu entertain), často provokuje k diskuzi, protože může využívat nestandardní vyjadřovací prostředky, někdy za hranicemi lidského chápání.

Obrázek 4: [Ukázka Contemporary dance¹⁵](#)

---

¹² Zdroj: <https://www.dashdance.com/contemporary-dance/>

¹³ Zdroj: <https://www.danceperfect.cz/cz/kurz/deti/modern-dance>

¹⁴ Zdroj: WWW: <https://www.danceperfect.cz/cz/kurz/deti/modern-dance>

¹⁵ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

2. ZÁKLADNÍ TECHNIKY A OSOBNOSTI MODERNÍHO TANCE

2.1. Martha Graham

Martha Graham (1894-1991) byla jednou z neodmyslitelných ikon moderního tance, americká choreografka, pedagožka a autorka jedné z nejrozšířenějších tanečních technik 20. století. Narodila se do přísně presbyteriánské rodiny, která eventuální umělecké projevy své dcery dvakrát nepodporovala. První taneční představení tak viděla až jako sedmnáctiletá, když se s rodinou přestěhovala do Kalifornie, kde později vystudovala Denishawn school. Ve 20. letech školu po uměleckých neshodách opustila a roku 1926 založila Martha Graham Center of Contemporary Dance, jenž funguje dodnes. Zprvu vycházela ze svých studií v Denishawn a kritici popisovali její tance jako lyrické a půvabné, záhy se však začala projevovat originalita umělkyně a snaha svou prací vyjádřit postoj k sociálním problémům či protestovat proti zavedeným pořádkům (např. *Revolt* nebo *Chronicle*, která vznikla jako odpověď na pád newyorské burzy v roce 1929. Inspirovala se hudbou Arthura Honeggera, Aarona Coplanda nebo dlouholetého spolupracovníka Louise Horsta.¹⁶ Její popularita tanečnice a choreografky narostla ve 30. letech do takové míry, že jí vynesla pozvání na berlínskou olympiádu v roce 1936. Graham však s ohledem na perzekuované židovské umělce odmítla a neobměkčil ji ani osobní dopis Josepha Goebbelse o zaručení imunity pro její tanečníky.¹⁷ Martha Graham na tento popud vytvořila choreografii *American Document*, kterou chtěla vyburcovat Američany k boji proti fašistickým a nacistickým ideologiím. Získala si tím i obdiv amerického prezidenta Franklin D. Roosevelta, který ji pozval do Bílého domu, aby zde jako vůbec první tanečnice předvedla své umění.¹⁸ Za svůj život vytvořila bezmála 150 tanečních děl převážně na tvorbu soudobých skladatelů. Vliv Marthy Graham na taneční svět byl obrovský a bez její osoby si lze jen těžko představit nejen americký *modern dance*, ale i výuku na konzervatořích, kde právě

---

¹⁶ GRAHAM, Martha. Blood Memory: An Autobiography.

¹⁷ Zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/martha-graham-jako-picasso-ve-svete-tance>

¹⁸ GRAHAM, Martha. Blood Memory: An Autobiography.

technika Marthy Graham je stále základem pro pochopení světa moderního a následně současného tance. Snad i proto byla v roce 1998 jmenována časopisem Time Tanečnicí století.

2.1.1. Technika Marthy Graham

Technika M. Graham kladla především důraz na individuální projev každého tanečníka. Zpočátku se striktně vymezila proti klasické taneční technice, postupem času však začala zjišťovat, že i její vlastní taneční technika bude pro své šíření potřebovat vlastní výukový systém. Základem její techniky je kontrakce a uvolnění neboli **contraction** a **release**, vycházející z konceptu dýchání, které jsou krom prostého pohybového aspektu rovněž výrazem silné vnitřní exprese.¹⁹ Dýchání jako základní fyziologický pohyb vnímala jako hnací motor pohybů. Práci s dechem nepovažovala jenom za přirozený pasivní děj, ale dech se stal základním a nejoriginálnějším východiskem pro formování jejího pohybového slovníku. V jejím pohybovém slovníku najdeme zejména švih, napětí, tah a uvolnění, prudké změny rychlosti a střídání směrů. Martha Graham pracuje velmi často s podlahou (zemí), považuje ji za partnera a využívá ji aktivně ve svůj prospěch. Se svou taneční technikou se nesnažila předvést dokonalost pohybu ve smyslu krásných tvarů, ale usilovala o hluboký emocionální prožitek zejména formou komunikace mezi interpretem a divákem.²⁰ Mezi její nejvýznamnější díla patří *Letter to the World*, *Lamentation*, *Clytemnestra*, *Faith* nebo *Appalachian Spring*.²¹

Obrázek 5A: [Martha Graham](#)

Obrázek 5B: [Martha Graham](#)²²

---

¹⁹ GRAHAM, Martha. *Blood Memory: An Autobiography*.

²⁰ ŠTARHOVÁ, Kristýna. *Základní taneční edukace muzikálového herce*. Brno: Divadelní fakulta. Ateliér muzikálového herce. 2016

²¹ Zdroj: WWW: <https://www.britannica.com/biography/Martha-Graham/Maturity>

²² Obrázky dostupné v odkazu popisku.

2.2. Lester Horton

Lester Horton (1906-1953) byl nejen skvělým tanečníkem, významným choreografem a pedagogem, ale i mistrem kostýmního designu, malby a sochařství. Byl považován za divadelního génia a za jednoho ze zakladatelů amerického moderního tance. Hortonův počáteční zájem o pohyb již od dětství byl inspirován tancem amerických indiánů, jejich malbami, tradicemi i artefakty.²³ Později ho uchvátili představení a tanečníci, které viděl u souboru Denishawn a jako dospívající začal studovat balet ve studiu v Indianapolis. Rozvinul originální styl taneční techniky a choreografie a ve Spojených státech v roce 1932 založil první vlastní skupinu The Lester Horton Dancers. V jeho souboru panovala přísná pravidla, a každý tanečník musel nejdříve absolvovat roční taneční průpravu, než se mohl stát oficiálním členem souboru. Horton na své tanečnický kladl velké nároky (např. výuku klasického tance, celkový intelektuální přehled a všestrannost). Navíc na tanečních sálech nepoužíval zrcadla, aby se tanečníci dokázali lépe kontrolovat sami bez vizuálního vjemu. Potýkal se s finančními těžkostmi a problémy s alkoholem. Zemřel ve svých čtyřiceti sedmi letech na infarkt. Mezi Hortonovy nejznámější choreografie patří The Beloved a Salome. Spolupracoval a podílel se na filmech a filmových muzikálech Jako byly Moonlight in Havana, Rhythm of the Islands, The Phantom of the Opera a mnoho dalších.

Obrázek 6A: [Lester Horton](#)

Obrázek 6B: [Lester Horton²⁴](#)

2.2.1. Technika Lestera Hortona

Jeho technika byla založena na velmi propracovaném systému a na technicky korektních cvičeních. „Vyvinul vlastní taneční styl, do kterého včlenil prvky folkloru, japonských gest, jávských a balijských izolací a egyptských pozic.“²⁵ Základem a principem jeho techniky je **dokonale protáhnout a posílit tělo**. Těmto principům přizpůsobil celou techniku a

²³ Zdroj: <https://www.britannica.com/biography/Lester-Horton>

²⁴ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

²⁵ STRNAD, David. Metoda taneční výchovy technikou Lestera Hortona.

sestavil propracovaný systém prvků a cvičení. Většina cvičení je zaměřena na dolní končetiny, záda a břicho, které Horton považoval za nejslabší části těla. Ve své technice se ale věnuje celému tělu a jednotlivé svalové skupiny jsou neustále rovnoměrně zaměstnávány. Jeho warm up (rozcvičení) je podobné jazzovému tréninku, používá např. protitah horních a dolních končetin.²⁶ Typickými prvky Hortonovy techniky jsou **rovná záda, rovné linie těla a tzv. T-position**. Horní i dolní končetiny jsou obvykle v paralelním postavení a paže se protahují až do konečků prstů.²⁷ Lester Horton vyvinul techniku, která se na tanečních školách vyučuje dodnes.

Obrázek 7: [Lester Horton Technique: The Warm-Up](#)

Obrázek 8: [Lester Horton Technique: Advanced Level](#)²⁸

---

²⁶ Zdroj: <https://www.alvinailey.org/lester-horton>

²⁷ ŠTARHOVÁ, Kristýna. Základní taneční edukace muzikálového herce. Brno: Divadelní fakulta. Ateliér muzikálového herce. 2016

²⁸ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

2.3. José Limón

José Arcadio Limón (1908-1972) byl charismatický tanečník, choreograf a dominantní osobnost amerického tance. Narodil se v Mexiku. Jeho otec byl hudebník a byl to právě on, kdo vedl Limóna k umění. Když bylo Josému sedm let, kvůli finančním potížím se celá rodina přestěhovala z Mexika do USA. Limón byl talentovaným a všestranným dítětem a jeho umělecké sklony se nedaly zapřít. Zajímal se o hudbu, malířství a veškeré kulturní dění. V New Yorku začal studovat design, ale poté co zhlédl první taneční představení, se rozhodl stát tanečníkem.²⁹ Dvacetiletý José Limón se začal věnovat tanci intenzivně pod vedením Charlese Weidemana a Doris Humphrey, bývalými členy Denishawn, a již po roce studia vystupoval na Broadwayi.³⁰ V roce 1946 založil svou slavnou skupinu José Limón Dance Company, která slaví úspěchy po celém světě a funguje dodnes. Sám Limón se však nestal uměleckým vedoucím, ale požádal o to choreografku Doris Humphrey. Právě v těchto letech začíná José Limón vytvářet svou osobitou techniku. Nejznámější Limónovou choreografií je Maurova Pavana z roku 1949, inspirována námětem Shakespearova Othella. José Limón byl členem profesorského sboru na Juilliard School of Music, v roce 1957 obdržel Dance Magazine Award, v roce 1964 Carpezio Dance Award a také získal několik čestných doktorátů.³¹

Obrázek 9A: [José Limón](#)

Obrázek 9B: [José Limón³²](#)

2.3.1. Technika José Limóna

Technika José Limóna je založena především na padání a vymršťování se, napětí a uvolnění a práci s dechem. Pohyb připomíná pohyb mořských vln, což tělu dovoluje pracovat mimo svou osu, spirálovitě a s dynamickou možností širokého pohybu v prostoru.³³ Pohyby ze základních

---

²⁹ THE HISTORY OF MODERN DANCE Ballet Austin's Michelle Thompson and Frank Shott Compiled and edited by Pei-San Brown, Community Education Director, Ballet Austin

³⁰ ŠTARHOVÁ, Kristýna. Základní taneční edukace muzikálového herce.

³¹ „Tamtéž“

³² Obrázky dostupné v odkazu popisku.

³³ Zdroj: <http://chantalgoudard.com/jose-limon-technique/>

rytmů těla jako je tlukot srdce nebo dech. Hlavní myšlenkou a ideou techniky José Limóna je předpoklad, že lidské tělo představuje orchestr, přičemž každá část těla prezentuje nějaký hudební nástroj. Limón horní končetiny přirovnával k houslím, dolní končetiny k bicím a trup připodobňoval k fagotu. José Limón popisuje ve své technice dva základní principy, a to princip **opposition** (opozice) a **suspension** (zastavení, zavěšení). Díky principu opozice tanečník objevuje dlouhé a elastické pohyby, a to na základě proudění energie, nikoli svalového napětí. Pohyby pak působí odlehčeně a přispívají k trénování rovnováhy. Principem suspension označujeme pocit zastavení a současně zavěšení. Princip suspension představuje moment, kdy se pohyb dostává do své vrcholné fáze, ale ještě, než opět podlehne gravitaci, dochází ke zadržení, zpoždění, tedy k jakémusi přechodnému stavu (mimořádnému nádechu), kdy se tělo zdánlivě vzpírá zemské přitažlivosti. ³⁴

Obrázek 10A: [Ukázka choreografie José Limóna](#)

Obrázek 10B: [Ukázka choreografie José Limóna³⁵](#)

---

³⁴ ŠTARHOVÁ, Kristýna. Základní taneční edukace muzikálového herce.

³⁵ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

2.4. Merce Cunningham

Merce Cunningham (1919-2009) byl americký moderní tanečník a choreograf, který vytvořil nové formy abstraktního tanečního pohybu. Cunningham vytvářel vlastní kompozice s použitím hudby skladatele Johna Cage, který se stal jeho společníkem a spolupracovníkem a přispěl k věhlasu jejich tvůrčího tandemu.³⁶ Spolupracoval rovněž s výtvarníkem Andyem Warholem nebo skupinou Sigur Rós. Stal se jedním z nejvlivnějších choreografů a výraznou osobností moderního tance 20. století. Jeho práce byly většinou inspirovány a spojovány s motivy existencialistických umělců, dadaistů nebo surrealistů. Byl určitým protipólem Marthy Graham, její techniky a přístupu k modernímu tanci. Zpochybňoval způsob, jakým se vytvářel a zobrazoval tanec. Byl velkým příznivcem nových moderních technologií, zajímal se o film, video a počítačovou animaci. Cunningham zcela nezaměnitelně ovlivnil vývoj moderního tance, vztah tance a pohybového divadla k hudbě a vznik a postavení hudebního případně zvukového díla a kompozice vůči tanečnímu a nově se formujícímu scénickému dění.³⁷ S Merce Cunningham Dance Company kterou založil v roce 1953 vytvořil nespočet choreografií a podílel se rovněž na vzniku tanečních filmů (Life Time of Dance, Split Sides, Beach Birds, Cage/Cunningham, Points In Space).Obrázek 11A: [Merce Cunningham](#)

Obrázek 11B: [Technika Merce Cunninghama](#)

Obrázek 11C: [Ukázka tréninku Merce Cunninghama](#)

Obrázek 11D: [Ukázka tréninku Merce Cunninghama](#)³⁸

Pracoval s myšlenkou, že „*tanec a hudba by měly být schopny existovat nezávisle na sobě*“.³⁹ Jedním ze základních principů jeho techniky je získat u tanečníků celkovou kondici, posílit tělo, zlepšovat flexibilitu a pružnost těla i mysli. Jeho technika klade důraz na **čistotu formy a provedení, koordinaci trupu a práci nohou, rytmickou přesnost, prostorové**

³⁶ Zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/100-vyroci-narozeni-merce-cunninghama-tanec-musite-milovat-a-drzet-se-ho>

³⁷ Zdroj: <https://operaplus.cz/pocta-cunninghamovi/>

³⁸ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

³⁹ „Tamtéž“

cítění a pohybovou virtuozitu.⁴⁰ Trénink techniky Merce Cunninghama trvá zpravidla 90 minut a zahrnuje důkladnou 45minutovou rozcvičku následovanou řadou rozmanitých pohybových variací. Technika vychází z baletních principů ve vztahu držení pozic paží, čisté práce nohou a celkového držení těla. Důraz klade na rovnováhu a rytmickou přesnost. Na hodinách používal různé měřiče temp, aby dokonale synchronizoval všechny pohyby.

---

⁴⁰ Zdroj: <https://sites.marjon.ac.uk/dancemusicaltheatre/2020/01/24/the-main-principles-of-cunningham-technique/>

3. FLOORWORK

Jedním z pilířů techniky současného moderního tance je floorwork. Pod tímto pojmem se skrývají základní aspekty techniky ve vztahu těla a země (podlahy), které zahrnují trénink rovnováhy, nestability, pádů, uvolnění, skluzu, rotace, rolování, a také nalezení fyzické podpory v partnerovi.⁴¹ Technika floorwork procvičuje **změny prostorových úrovní: od lehu přes sed, od sedu k postavení a zpět do lehu, z podlahy do skoku, ze vzduchu do pádu** atd. Trénují se různé úrovně obtížnosti, přičemž tanečníci i choreografové zkoumají hranice své fyzické zdatnosti, obratnosti, koordinace i kreativity.

Obrázek 12A: [Floorwork](#)

Obrázek 12B: [Floorwork](#)⁴²

---

⁴¹ Zdroj: <https://www.facebook.com/VovaZakFloorWorkTechnique/>

⁴² Obrázky dostupné v odkazu popisku.

4. IMPROVIZACE

Improvizace v současném moderním tanci zahrnuje proces spontánního a kreativního vytváření pohybu. Rozvíjí vlastní pohybový slovník, umělecké cítění a pro každého interpreta je velkou výzvou a přínosem. Improvizace může být volná, bez pravidel, zadání, či omezení, nebo naopak na základě předem určených pravidel určených pedagogem nebo choreografem. Studenti během improvizace experimentují s hudbou, prostorem, dynamikou pohybu a získávají tím další taneční a pohybové zkušenosti. Improvizace vychází z vlastních představ, imaginace, dovoluje vyjádřit emoce, pocity, tužby, nálady jakýmkoliv způsobem a intenzitou.

Obrázek 13: [Ukázka improvizace](#)⁴³

4.1. Kontaktní improvizace

Základem kontaktních improvizací je odbourat své pohybové stereotypy a lépe vnímat sebe i ostatní, naučit se a užít si vědomý kontakt s partnerem a zažít neobyčejnou pohybovou harmonii.⁴⁴ Tato improvizace nemá předem předepsaná pravidla, držení ani kroky. Technika je založena na práci s váhou, rovnováhou a vzájemné podpoře. Dva nebo více lidí se pohybuje ve vzájemném vztahu, který se organicky proměňuje a vyvíjí nebo zaniká podle toho, co je zrovna jejich cílem. Kontaktní improvizace umožňuje projevovat naši přirozenost a reagovat spontánně na aktuální pohnutky a situaci.⁴⁵ Rozvíjí jak pohybovou kreativitu, tak i reflexy, zapojuje spodní mozek a posiluje celé tělo. Experimentuje se zcela odlišným vnímáním prostoru, času, vnímáním sebe sama i tanečního partnera. Za průkopníka „Contact improvisation“ se považuje moderní tanečník Steve Paxton, který v roce 1972 založil základy a formování této techniky. Čerpal ze svých zkušeností z moderního tance, které propojil studiem a inspirací bojového umění Aikido.

---

⁴³ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

⁴⁴ Zdroj: <https://www.rozvojtancem.cz/kontaktni-improvizace/>

⁴⁵ Zdroj: <https://www.rozvojtancem.cz/kontaktni-improvizace/>

Obrázek 14A: [Ukázky kontaktní improvizace](#)

Obrázek 14B: [Ukázky kontaktní improvizace⁴⁶](#)

Obrázek 14C: [Ukázky kontaktní improvizace](#)

---

⁴⁶ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

5. SVĚTOVÉ SOUBORY A CHOREOGRAFOVÉ

Světové známých a kvalitních souborů moderního tance je nespočet a rozepsat se o všech by ani nebylo možné. Vybrala jsem si proto jenom tři věhlasné soubory současného moderního tance z mezinárodní scény a dva soubory ze scény české. Všechny tyto soubory a jejich choreografové ve mně zanechali neskutečný pohybový i emoční zážitek, inspirovali mne, obohatili a zejména hodně naučili.

5.1. Mezinárodní scéna

5.1.1. Kibbutz Contemporary Dance Company (KCDC)

KCDC sídlí v Izraeli a je jedním z předních tanečních souborů na světě. Jeho originální a jedinečný choreografický styl se stal ochrannou známkou této společnosti nejen doma ale i v zahraničí. Díky práci uměleckého ředitele Ramiho Beéra, technicky silnému a fyzicky eklektickému obsazení tanečníků a dynamické citlivosti, KCDC charakterizuje izraelský tanec v jeho nejlepší formě.⁴⁷ Pravidelně vystupuje v nejrespektovanějších divadlech a na předních festivalech po celém světě.

Obrázek 15: [Kibbutz](#)⁴⁸

5.1.2. Nederlands Dans Theater (NDT)

NDT patří mezi elitu nejvyšší kvality tanečních společností na světě. Tento soubor sídlí v Haagu a je rozdělen na dva samostatné soubory. NDT I. - soubor fenomenálních tanečníků od 23-40 let, kteří jsou světově proslulí svou teatrálností, ohromující technikou a jedinečným výrazem. NDT II. – založen v roce 1978 pro rozvoj umělecké osobnosti mladých talentů do 22 let. Jiří Kilián, který byl dlouhá léta uměleckým ředitelem NDT založil i soubor NDT III. – soubor tvořen čtyřicátníky, kteří dokázali tančit v balettech zdůrazňujících jejich umělecké zkušenosti a zralý výkon. Tato společnost již ale byla z finančních důvodů uzavřena. Od svého založení v roce 1959 Benjaminem Harkarvym, Aart Verstegen a Carel Birnie ve spolupráci s

⁴⁷ Zdroj: <https://www.kcdc.co.il/en/about/>

⁴⁸ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

osmnácti tanečníky z Nizozemského národního baletu (tehdy známého jako Nederlands Ballet), NDT si vydělalo věhlasnou cestu na poli současného moderního tance.⁴⁹

Nekonformní a progresivní produkce vynesla NDT na národní i mezinárodní mapu. Od té doby společnost vybudovala bohatý repertoár, který tvoří více než 620 baletů mistrovských choreografů Jiřího Kyliána a Hanse van Manena, Sol León & Paul Lightfoot, Crystal Pite a Marco Goecke, Johan Inger, Medhi Walerski, Ohad Naharin nebo Alexander Ekman.

Obrázek 16A: [Nederlands Dans Theater](#)

Obrázek 16B: [Nederlands Dans Theater⁵⁰](#)

Zdroj: <https://www.timeoutshanghai.com/features/Stage-Theatre/48782/What-to-expect-from-Nederlands-Dans-Theaters-Shoot-the-Moon.html>

5.1.3. Batsheva Dance Company

Batsheva Dance Company je rovněž jedna z předních tanečních a divadelních společností současného tance na světě. Spolu s Batshevou – The Young Ensemble se může pochlubit 34 skvělými tanečníky z Izraele i zahraničí. Batsheva je největší izraelská společnost, která zahrnuje rozsáhlý program vystoupení na místní i mezinárodní úrovni s více než 250 představeními a cca 100 000 diváky každý rok.⁵¹ **Ohad Naharin** jako jeden z předních světových současných choreografů, byl jmenován uměleckým ředitelem tohoto souboru v roce 1990 a se svou novátorskou pohybovou vizí a osobitým choreografickým stylem posunul Batshevu do nové éry. Jejich představení zahrnují více než pohyb a choreografii. Za každou inscenací je určitá filozofie, politický postoj, výrazně odlišný pohybový slovník i motivy, které bychom od choreografů běžně očekávali. Naharin je původcem revolučního aspektu, inovativního pohybového jazyka **Gaga**, který obohatil jeho mimořádnou pohybovou kreativitu a způsobil revoluci v pohybové výuce tanečníků i netanečníků. Gaga zesiluje pocit samostatnosti mezi tanečníky a také způsob, jakým pracují jednotně. Zdůrazňuje význam

⁴⁹ Zdroj: <https://www.ndt.nl/en/discover-ndt/>

⁵⁰ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

⁵¹ Zdroj: https://batsheva.co.il/en/about?open=the_company

naslouchání vlastnímu tělu a jeho rytům; výsledky poskytují jedinečnou estetiku a celkovou rovnováhu.⁵²

Obrázek 17A: [Batsheva](#)

Obrázek 17B: [Batsheva](#)⁵³

---

⁵² Zdroj: <https://www.australianbookreview.com.au/arts-update/101-arts-update/2940-last-work-batsheva-dance-company>

⁵³ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

5.2. Česká scéna

Česká scéna zahrnuje mnoho tanečních seskupení, které se věnují současnému „contemporary dance“. Uvádím zde ale jenom dvě, které dle mého názoru patří mezi ty nejprofesionálnější a nejkvalitnější.

5.2.1. 420PEOPLE

Soubor současného tance založili Václav Kuneš a Nataša Novotná na přelomu roku 2007/2008 po návratu z působení v jednom z nejprestižnějších světových souborů tanečního divadla – Nederlands Dans Theater Jiřího Kiliána. Působí na české i mezinárodní divadelní a taneční scéně již 13 let. Soubor 420PEOPLE je spojením moderní interpretační úrovně, profesionality, výjimečné originality, promyšlené hravosti a odvahy, se kterou soubor přivádí na jeviště svých představení slovník současného tance.⁵⁴ Nedílnou součástí jejich tvorby je improvizace, netradiční dialog s divákem formou diskuzí, a workshopů a mnoho dalších aktivit.

5.2.2. Dekkadancers

Soubor Dekkadancers je moderní otevřená projektová taneční skupina, která byla založena v roce 2009 a za 11 let dosavadního působení má na svém kontě nespočet produkcí a představení napříč žánry. Specifickým rysem Dekkadancers se stalo propojování a kooperace uměleckých disciplín jako například choreografie, režie, tanec, herectví, hudební kompozice, zpěv, DJing, akrobacie, scénografie, světelný a kostýmní design, animace fotografie, scenáristika.⁵⁵

Obrázek 18: [420PEOPLE](http://www.420people.org/)

Obrázek 19: [Dekkadancers](http://www.dekkadancers.net/cs/o-nas)⁵⁶

---

⁵⁴ Zdroj: <https://www.420people.org/>

⁵⁵ Zdroj: <http://www.dekkadancers.net/cs/o-nas>

⁵⁶ Obrázky dostupné v odkazu popisku.

ZÁVĚR

V těchto materiálech jsem vám představila orientační popis moderního tance, jeho stručnou historii, základní techniky a formy. Závěrem přikládám odkazy a doporučení ke shlédnutí videí a ukázek přístupných na internetu.

V moderním tanci je důležitá technická všestrannost tanečníka, jeho obratnost, fyzické dispozice, na jejichž rozvoji neustále pracuje, a hlavně schopnost vyjádřit náladu tance, vcítit se do hudby a objevovat nové možnosti pohybu v tanci.⁵⁷ Studium a výukou improvizací propojíte mysl s tělem, fyzičnost, umělecké cítění, ale i duševní činnost. Moderní tanec je dynamický a expresivní, prostřednictvím kterého jsou interpreti vedeni k samostatné tvorbě a autentickému a nezávislému projevu. Nejen pohyby dělají tanec půvabným, ale jsou to emoce, které inspirují pohybující se tělo k umělecké virtuozitě. Pokud skloubíte herecké umění s dovednostmi moderního tance, věřím, že tomuto spojení propadnete.

---

⁵⁷ Zdroj: <http://bohemiadance.cz/2017/10/02/contemporary/>

SEZNAM POUŽITÉ ODBORNÉ LITERATURY

DANIEL, L. *The Illustrated Dance Technique of José Limón*. Princeton Book Company, 1999.

DUNCAN, I. *Lettere dalla danza*. La casa Usher, 1980.

FOULKES, L. *Modern bodies: dance and American modernism from Martha Graham to Alvin Ailey*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2002.

GRAHAM, M. *Blood Memory: An Autobiography*. New York, Doubleday, 1991.

KOSTELANETZ, R.: *Merce Cunningham: Dancing in Space and Time*. Da Capo Press, 1998.

KOVÁŘOVÁ, Miroslava. *Technika José Limóna*. Bratislava: Vysoká škola múzických umení v Bratislave, 2013.

KRÖSCHLOVÁ, E. *Jevištní pohyb: herecká pohybová výchova*. 4. dopl. vyd. V Praze: Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra autorské tvorby a pedagogiky, 2003.

KUBICOVÁ, I., HARTMANN, J. *Úvod do histórie moderného a džezového tanca*. Bratislava: Osvet. ústav. Záujmová umelecká činnosť, 1986.

LESSCHAEVE, Merce Cunningham in conversation with Jacqueline. *The dancer and the dance*. Rev. and updated. New York: M. Boyars, 1991.

LETENAJOVÁ, Olga. *Tanečná technika Marthy Grahamovej: Jej formovanie a didaktika*. Vysoká škola múzických umení v Bratislave, Hudobná a tanečná fakulta, 2010.

PERCES, B. M., FORSYTHE M. A., BELL, CH. *Taneční technika Lestera Hortona*, Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2017.

STRNAD, D. *Metoda taneční výchovy technikou Lestera Hortona*. Vydání první. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2015.

ŠTARHOVÁ, K. *Základní taneční edukace muzikálového herce*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Divadelní fakulta, 2015.

VAUGHAN, D. and CUNNINGHAM, M. *Other Animals*. Aperture, 2002.

WARREN, L. *Lester Horton, modern dance pioneer*. New York: M. Dekker, 1977.

INTERNETOVÉ ZDROJE

<https://sites.marjon.ac.uk/dancemusicaltheatre/2020/01/24/the-main-principles-of-cunningham-technique/>

<https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/100-vyroci-narozeni-merce-cunninghama-tanec-musite-milovat-a-drzet-se-ho>

<https://operaplus.cz/pocta-cunninghamovi/>

<http://chantalgoudard.com/jose-limon-technique/>

<https://www.alvinailey.org/lester-horton>

<https://www.britannica.com/biography/Lester-Horton>

<https://www.britannica.com/biography/Martha-Graham/Maturity>

<https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/martha-graham-jako-picasso-ve-svete-tance>

<https://www.dashdance.com/contemporary-dance/>

<https://www.danceperfect.cz/cz/kurz/deti/modern-dance>

<https://www.tanecnimagazin.cz/2014/07/21/prukopnice-moderniho-tance-isadora-duncan/>

<https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/alvin-ailey-snazim-se-oslavovat-uspechy-cloveka-krasu-hudby-tvaru-formy-barvy-svetla-textury>

<https://www.kcdc.co.il/en/about/>

<http://bohemiadance.cz/2017/10/02/contemporary>

<https://www.420people.org/>

<http://www.dekkadancers.net/cs/o-nas>

<https://www.australianbookreview.com.au/arts-update/101-arts-update/2940-last-work-batsheva-dance-company>

<https://www.ndt.nl/en/discover-ndt/>

ODKAZY KE SHLÉDNUTÍ

Co je Moderní a Contemporary dance?

<https://www.youtube.com/watch?v=sWSBop9wyOo>

Isadora Duncan

https://www.youtube.com/watch?v=SPIN_gO5TOM

Martha Graham

<https://www.youtube.com/watch?v=dYys5P-ccS4>

Rudolf von Laban

https://www.youtube.com/watch?v=XbnSY3RVTro&list=PLSOwa_h-p4qfiHnRW1UTyPnhUm8totzgd

Lester Horton

<https://www.youtube.com/watch?v=iBpyC5TjqWQ>

Alvin Ailey

<https://www.youtube.com/watch?v=OU8nmRHP98>

José Limón

<https://www.youtube.com/watch?v=GpyWNh3X8q8>

Merce Cunningham

https://www.youtube.com/watch?v=xJeum_kxSV8

Floor Work

<https://www.youtube.com/watch?v=-jHrR8vy3OM>

Improvizace

<https://www.youtube.com/watch?v=SqO3cn5MEoA>

Kontaktní improvizace

<https://www.youtube.com/watch?v=NGfo3Yg6fMo>

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH A ZDROJŮ:

obr. 1A Isadora Duncan, zdroj: <https://dancebibles.com/isadora-duncan/>

obr. 1B Isadora Duncan, zdroj: <https://www.romecentral.com/en/isadora-duncan-madre-della-danza-moderna-e-pioniera-del-femminismo/>

obr. 2A Rudolf von Laban, zdroj: https://media.gettyimages.com/photos/germanyportrait-of-rudolf-von-laban-1930s-picture-id106504899?k=20&m=106504899&s=612x612&w=0&h=VxjIn3X1Ay1qOMe7-ipRbRkzag7mTuJZ9EitcOh_pG8=

obr. 2B Rudolf von Laban, zdroj: <https://practicetheatre.files.wordpress.com/2012/01/labany-bailarines1.jpg>

obr. 3A Alvin Ailey, zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/alvin-ailey-snazim-se-oslavovat-uspechy-cloveka-krasu-hudby-tvaru-formy-barvy-svetla-textury>

obr. 3B Alvin Ailey, zdroj: <https://i.pining.com/originals/b4/4e/03/b44e03f08fae462343502457ec3ecc00.jpg>

obr. 4 Ukázka contemporary dance, zdroj: <https://io.wp.com/dancemagazine.com.au/wp-content/uploads/2017/02/Mortal-Condition-choreographed-by-Larissa-McGowan.-Photo-courtesy-of-McGowan.jpg?w=1200&ssl=1>

obr. 5A Martha Graham, zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/file/f8945a2974300b31e1d91e988aa8a9a7/60838/bigperex/Graham%2C%20foto%20Yousif%20Karsh.jpg>

obr. 5B Martha Graham, zdroj: https://www.tanecniaktuality.cz/file/d28d71a04d181de47c471ad6b8dcb933/60830/Graham_Lettre%20to%20the%20World.%20foto%20Barbara%20Morgan.jpg

obr. 6A Lester Horton, zdroj: <https://calisphere.org/clip/500x500/7a3d504fc3a3910fc6fca5621d852cc3>

obr. 6B Lester Horton, zdroj: <https://chirst19.files.wordpress.com/2019/11/unknown-18629423786614616724.jpeg>

obr. 7 Lester Horton Technique: The Warm-Up, <https://www.imdb.com/title/tt0934500/>

obr. 8 Lester Horton Technique: Advanced Level, zdroj: <https://www.imdb.com/title/tt0930601/>

obr. 9A José Limón, zdroj: <https://www.staatsoper.de/en/biographies/limon-jose>

obr. 9B José Limón, zdroj: <https://pbs.twimg.com/media/CTTtMc6VEAAzdfJ?format=jpg&name=small>

obr. 10A Ukázka choreografie José Limóna, zdroj: <https://tanec030.webnode.cz/tanecni-osobnosti/jose-limon/>

obr. 10B Ukázka choreografie José Limóna, zdroj: <https://i.pinimg.com/originals/a8/97/61/a89761282acaf4762a3dof8c02ac3884.jpg>

obr. 11A Merce Cunningham, zdroj: <https://cdn.britannica.com/s:1500x700,q:85/31/12531-004-D57DCB5D/Merce-Cunningham-1970.jpg>

obr. 11B Technika Merce Cunninghama, zdroj: <https://www.tanecniaktuality.cz/file/991c2949f0413f7fa55dfoc7d9166362/49292/bigperex/Merce%20Cunningham%20Dance%20Company%20in%20TV%20Rerun.%20Photo%20by%20Jack%20Mitchell%201972.jpg>

obr. 11C Ukázka tréninku Merce Cunninghama, zdroj: <https://cdn.sanity.io/images/cxgd3urn/production/4087cb9967aeed6d395aa654e415feb47b154bf-2000x1372.jpg?w=1920&h=1317&fit=crop&auto=format>

obr. 11D Ukázka tréninku Merce Cunninghama, zdroj: <https://allarts.org/2019/10/what-to-stream-merce-cunningham-captured-on-film/>

obr. 12A Floorwork, zdroj: <https://i.pinimg.com/originals/25/9b/ce/259bce8f75bfdaecd6569ad25d70cefd.jpg>

obr. 12B Floorwork, zdroj:

https://en.wikipedia.org/wiki/Floorwork#/media/File:Allah_Garibou.jpg

obr. 13 Ukázka improvizace, zdroj: <http://www.espbymike.com/entity-contemporary-dance>

obr. 14A Ukázky kontaktní improvizace, zdroj: https://therumpusroom.org/wp-content/uploads/DSC_0117.jpg

obr. 14B Ukázky kontaktní improvizace, zdroj: <https://dancebibles.com/contact-improvisation/>

obr. 14C Ukázky kontaktní improvizace,

zdroj: <https://i.pinimg.com/564x/e6/46/57/e646572c3c752ddf63b802f68e12740c.jpg>

obr. 15 Kibbutz, zdroj: <https://www.kcdc.co.il/en/about/>

obr. 16A Nederlands Dans Theater, zdroj:

<https://www.nytimes.com/2020/02/27/arts/dance/nyc-this-weekend-dance.html>

obr. 16B Nederlands Dans Theater, zdroj: <https://www.ndt.nl/en/discover-ndt/>

obr. 17A Batsheva, zdroj:

https://www.australianbookreview.com.au/images/Arts_Update_2016/Gadi_Dagon_1_smaller.jpg

obr. 17B Batsheva, zdroj: http://yaffa-cdn.s3.amazonaws.com/yaffadsp/images/dmImage/StandardImage/Batsheva%20Dance%20Company-5%201_2EDC41D0-76D0-11E5-88E106567FA3A32D.jpg

obr. 18 420PEOPLE, zdroj:

https://static.ticketportal.cz/images/podujatie/100213/orig_colosseum_420PEOPLE_MAJ_201818111125.jpg

obr. 19 Dekkadancers, zdroj: http://www.dekkadancers.net/uploaded/images/image4_4.JPG

Oponenti: doc. MgA, Jakub Korčák, Mgr. art. Zuzana Weissová

Neprošlo jazykovou ani redakční úpravou.

Datum poslední aktualizace: 10/11/2021

Dostupné pod licencí [Creative Commons BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

© Akademie múzických umění v Praze, Malostranské náměstí 259/12, 118 00 Praha 1, IČ 61384984

